

YURTIÇI VE YURTDIŐI HUBUBAT PİYASALARINDAKİ GELİŐMELER

İSMAİL KEMALOĐLU

İK TARİMÜSSÜ

ULUSLARARASI DANIŞMANLIK

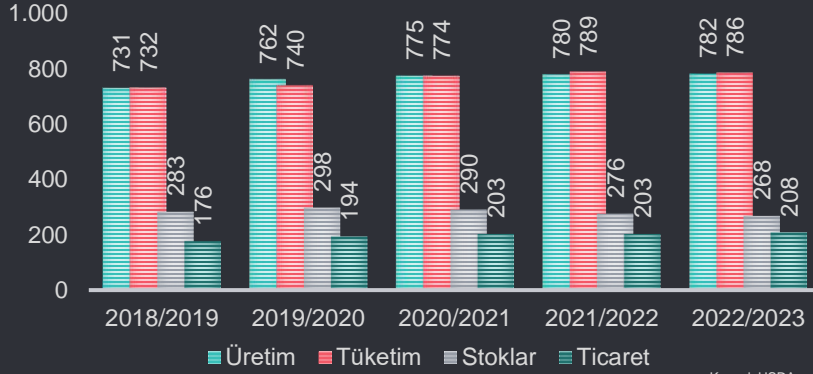

1

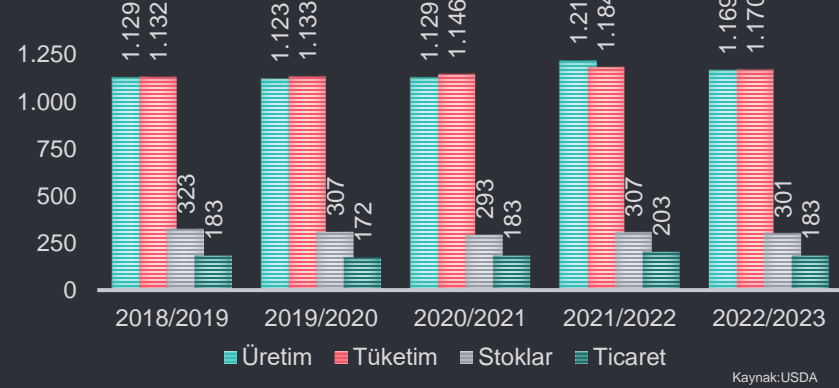
YURTDIŐI PİYASALAR

- I. HUBUBAT DENGESİ
- II. FİYATLAR
- III. FAO GIDA FİYAT ENDEKSİ
- IV. YENİ «NORMAL»
- V. MALİYETLER
- VI. YANSIMALAR

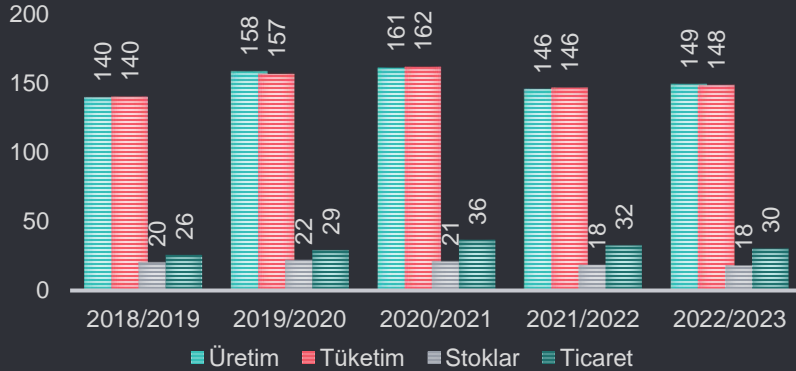
DÜNYA BUĞDAY DENGESİ (MİLYON TON)

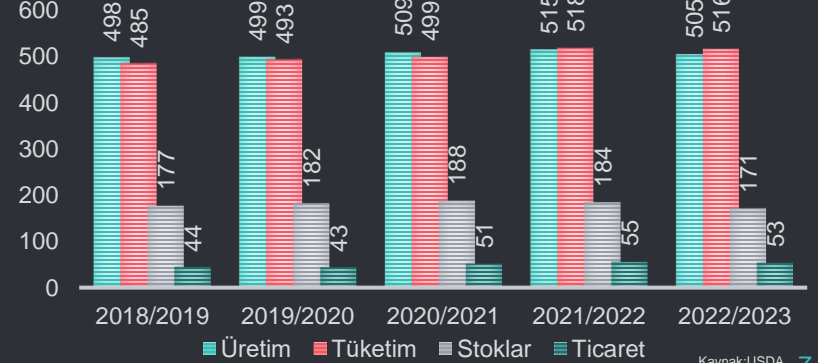
DÜNYA MISIR DENGESİ (MİLYON TON)

DÜNYA ARPA DENGESİ (MİLYON TON)

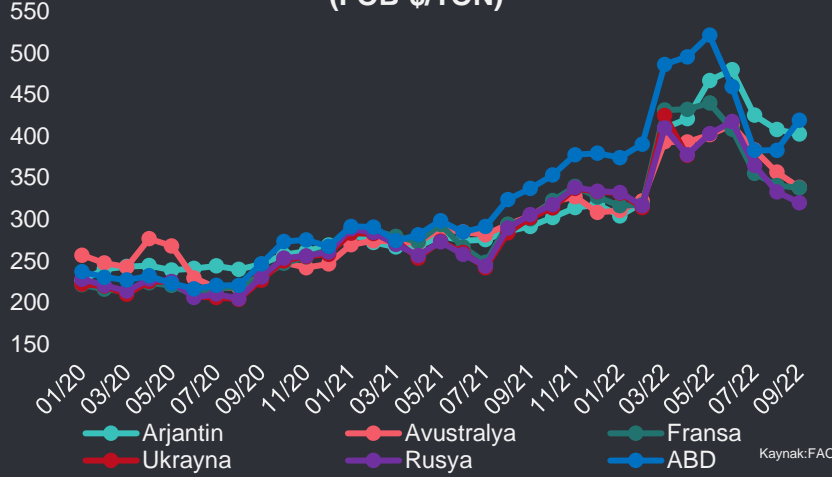

DÜNYA PİRİNÇ DENGESİ (MİLYON TON)

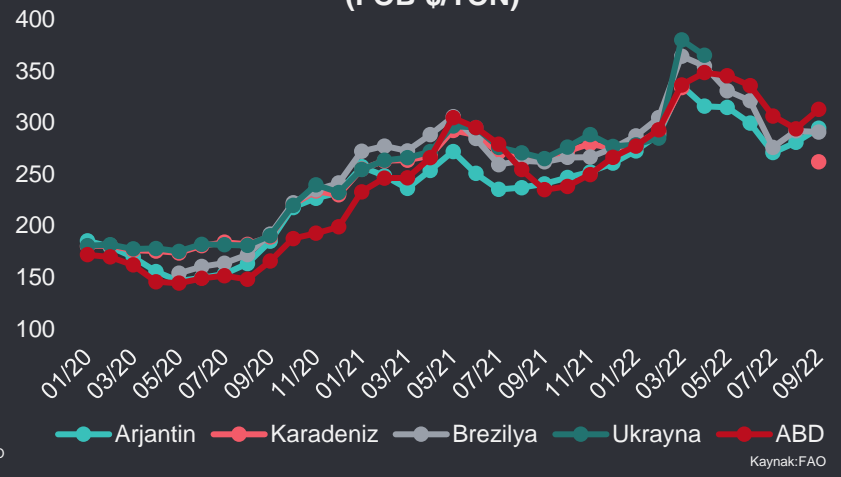

DÜNYA HUBUBAT FİYATLARI

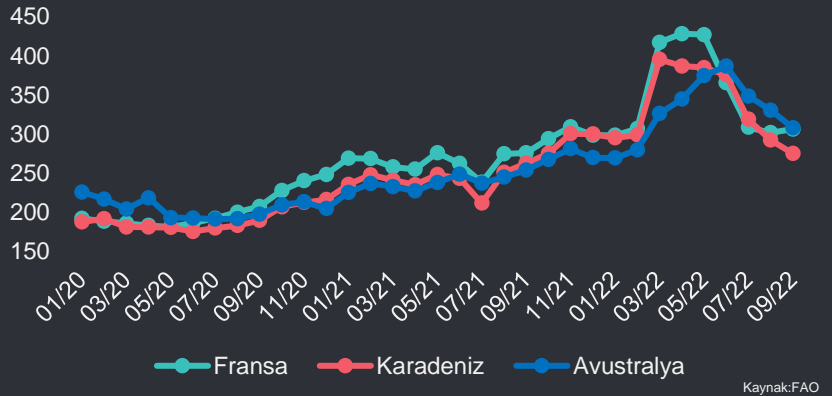
DÜNYA E. BUĞDAY FİYATLARI (FOB-\$/TON)

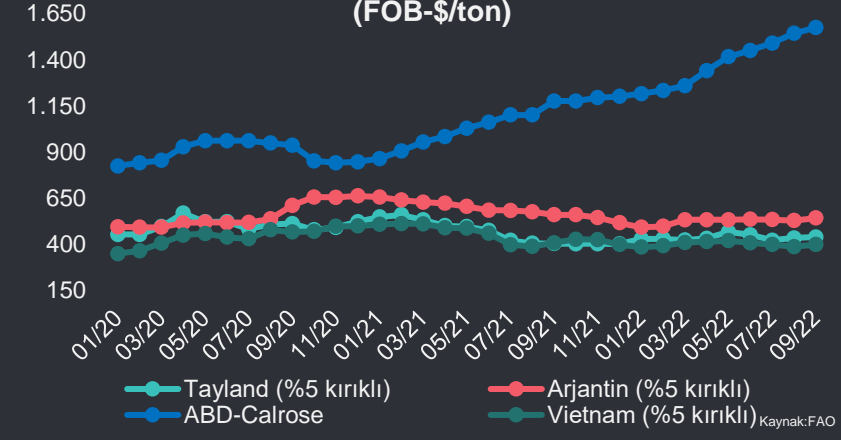
DÜNYA MISIR FİYATLARI (FOB-\$/TON)

DÜNYA ARPA FİYATLARI (FOB-\$/ton)

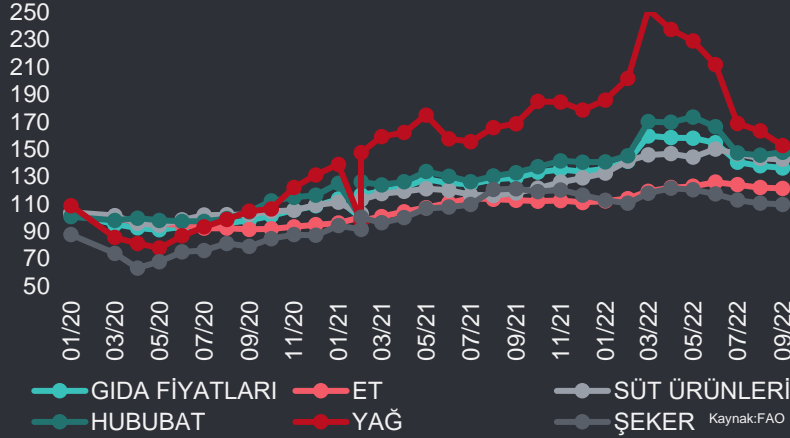

DÜNYA PİRİNÇ FİYATLARI (FOB-\$/ton)

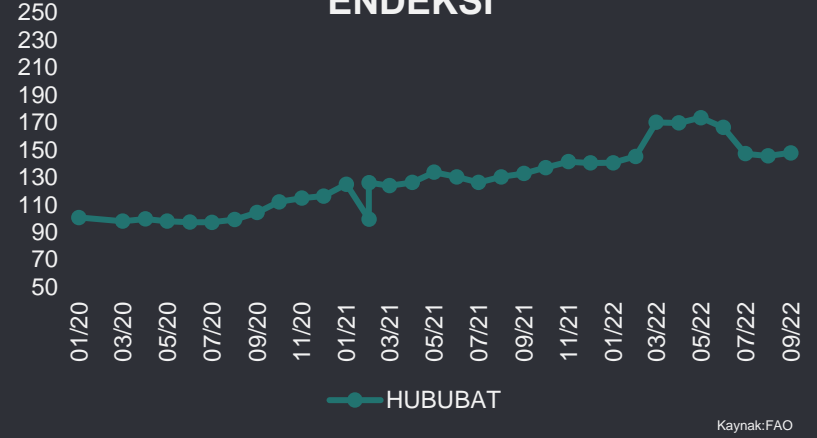

FAO GIDA FİYATLARI ENDEKSİ

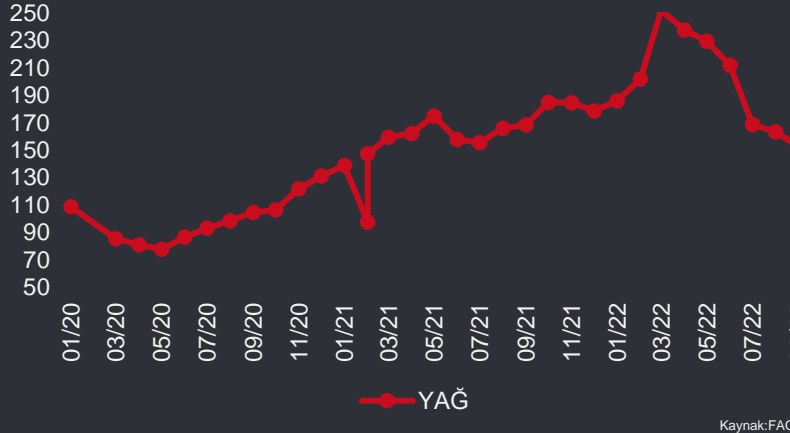
FAO GIDA FİYATLARI ENDEKSİ

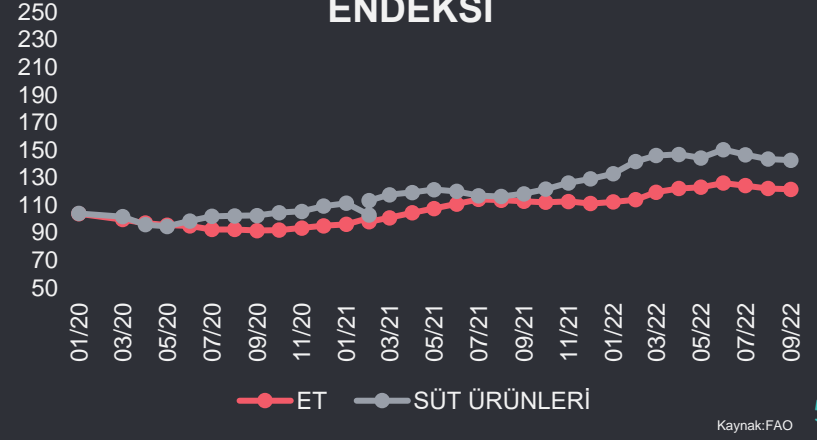
FAO HUBUBAT FİYATLARI ENDEKSİ

FAO YAĞ FİYATLARI ENDEKSİ

FAO ET VE SÜT FİYATLARI ENDEKSİ

- **Dünya nüfusu artıyor**
 - 1970-2018 arası %108 artış
 - 2018-2050 arası %28 artış tahmini

- **Ortalama yaşam süresi uzuyor**
- **İklim değişikliği**

- Dünya ortalama sıcaklığı son 150 yılda 1°C arttı
- Donma görülen gün sayısı azalırken 35°C üzeri çok sıcak gün sayısı artmakta
- Aşırı ve ani hava olaylarının görülme sıklığı artmakta
- Bitkisel üretimde ekiliş ve hasat dönemleri kaymakta

- **Göç eden insan sayısı artıyor**

- 2022 yılında 90 milyon kişi göçmen konumunda (2017'de 62 milyon kişi)
- Göç eden nüfusun %72'si Suriye, Venezuela, Ukrayna, Afganistan ve G.Sudan'dan
- Kuzey ülkelerinde her 100 kişiden 12'si göçmen
- Türkiye'deki göçmen sayısı yaklaşık 3,7 milyon kişi (88 ülkenin nüfusundan fazla)

- **Salgınlar**

- 2019 yılında Çin'de ortaya çıkan Covid-19 virüsünün küresel bir pandemiye dönüşmesi sonucu artık kanıksanmış olan küreselleşmenin sanılanın aksine kırılğan olduğu görülmüştür

- **Jeopolitik riskler**

- Rusya-Ukrayna Savaşı-sıcak çatışma
- Çin-ABD Ticaret Savaşı-soğuk çatışma
- Ticaretin fiili olarak kısıtlanması ve serbest ticaret düzeninin bozulması sonucunda küresel ölçekte arz/talep dengesinin bozulması

- **Maliyetler artıyor**

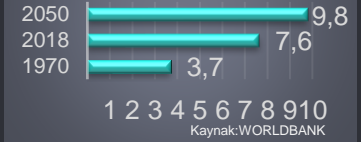
- **Tarım-gıda sektörü sınırlı sayıda uluslararası şirketin elinde**

- Tarımsal ürün ticaretinin %90'ını 10 büyük şirket,
- Tahıl ticaretinin %80-85'ini 5 büyük şirket,
- Tarım ilaçları piyasasının %84'ünü 5 şirket,
- Tohum piyasasının %73'ünü 10 şirket, gerçekleştirmektedir.

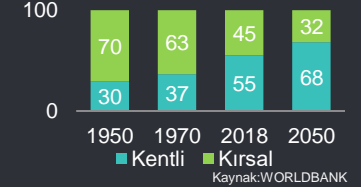
- **Tarım arazileri azalıyor**

- Yılda 12 milyon ha arazi kentleşme, sanayileşme, iklim, erozyon gibi sebeplerle tarım dışına çıkıyor(Türkiye'nin tarım arazisinin yarısı kadar)
- Arazi kiralamaları artıyor. 52 milyon ha alanda kiralama faaliyetine geçildi
- Kiralanan arazilerin %70'i 11 ülkede ve yoğunlukla çokuluslu şirketlerin elinde

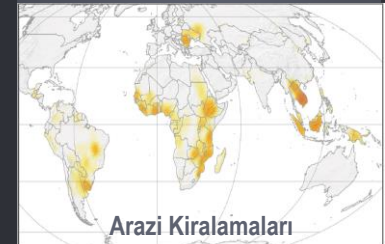
Dünya Nüfusu (milyar)

Dünya nüfusu içinde kır/kentli payı

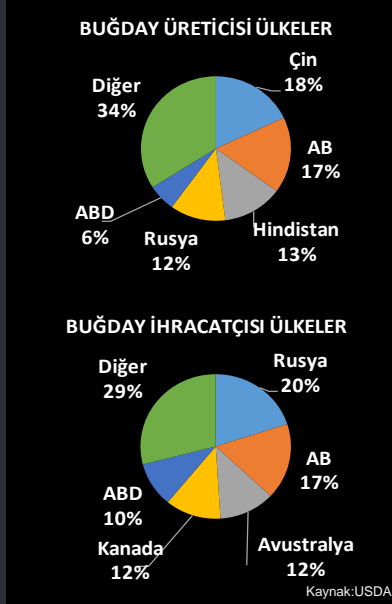

Göçmen/Sığınmacı (milyon kişi)

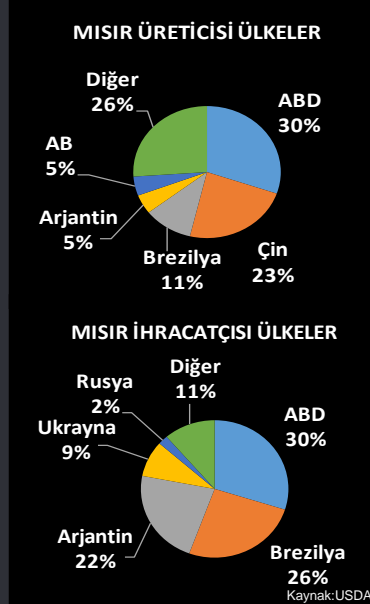
BUĞDAY

Üretimin %66'sı beş ülkede
İhracatın %72'si beş ülkede

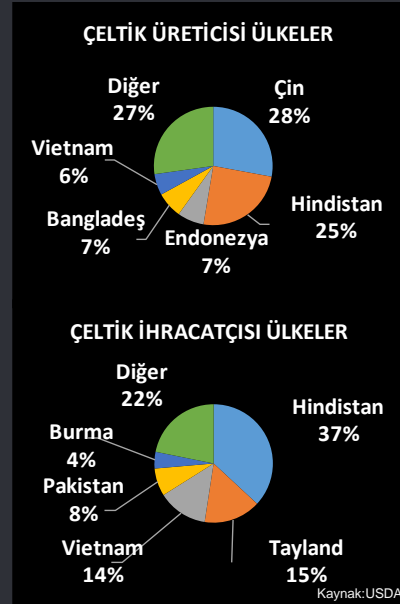
MISIR

Üretimin %74'ü beş ülkede
İhracatın %89'u beş ülkede

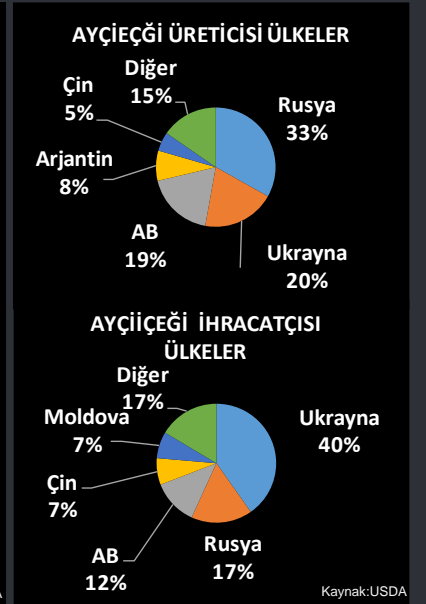
ÇELTİK

Üretimin %73'ü beş ülkede
İhracatın %78'i beş ülkede

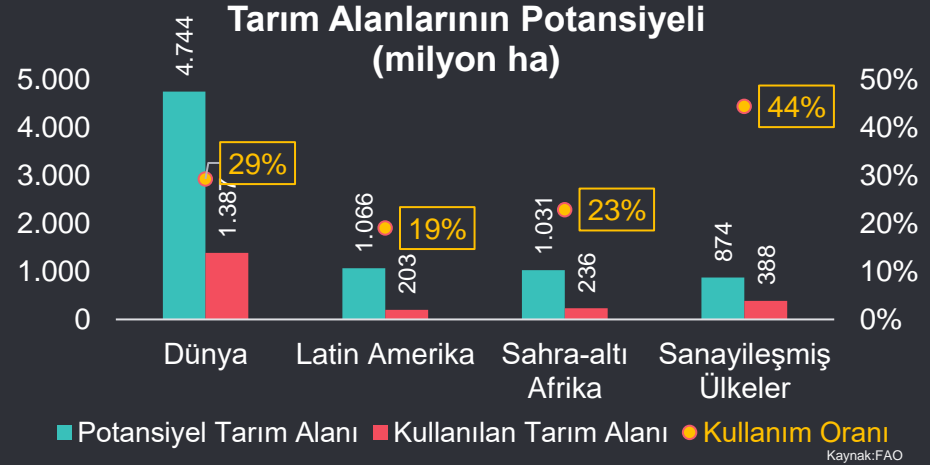
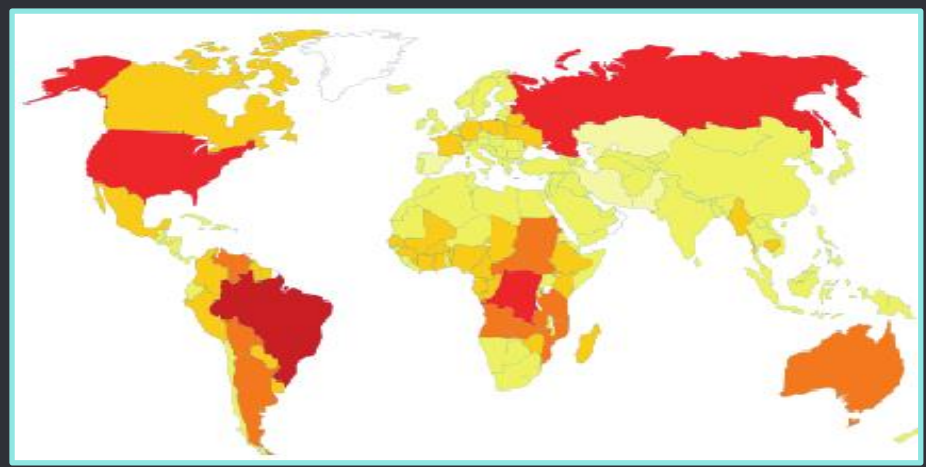
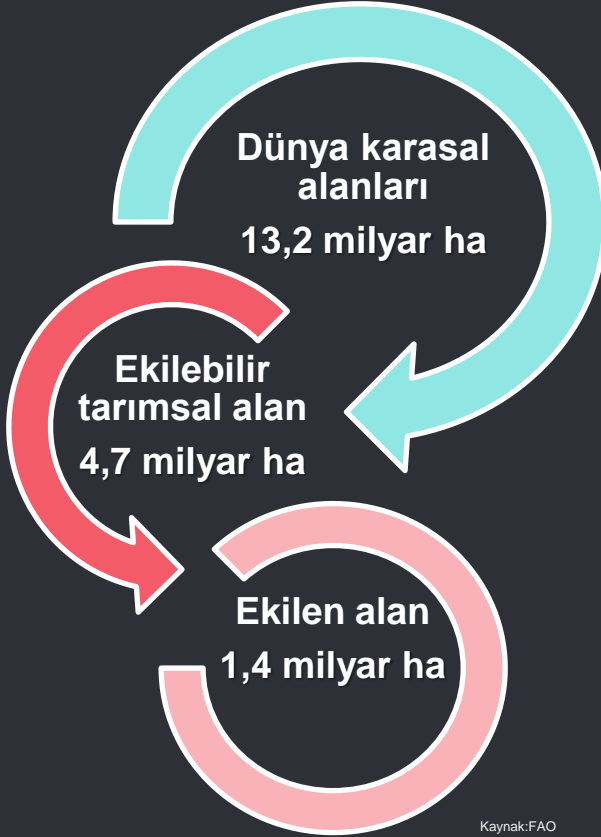

AYÇİÇEĞİ TOHUMU

Üretimin %71'i üç ülkede
İhracatın %69'u üç ülkede

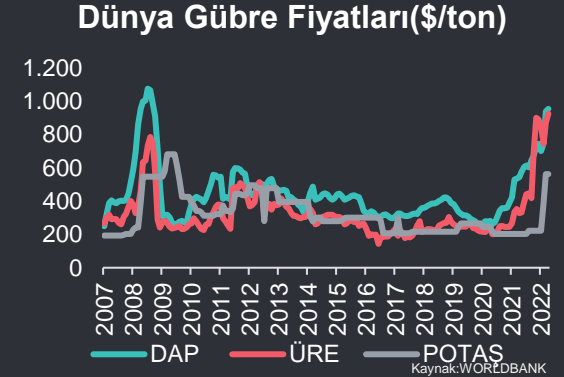
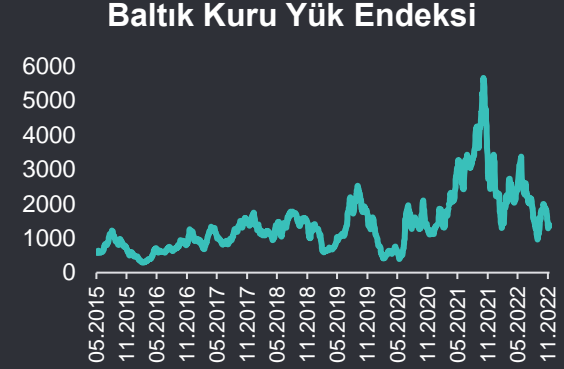
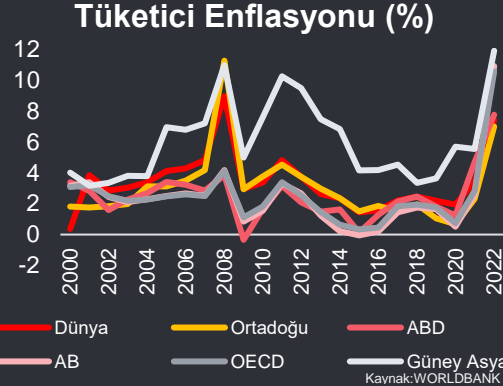
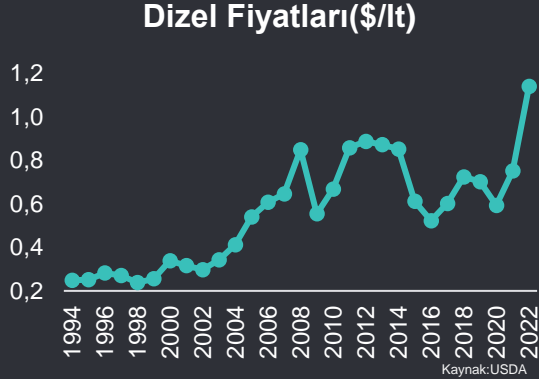

ANA ÜRETİCİ VE İHRACATÇI ÜLKELER **SINIRLI** SAYIDA KALİYOR

DÜNYA TARIM TOPRAKLARI İNSANLIĞI BESLEMELİK İÇİN YETERLİ Mİ?

- **Gübre fiyatları:**
 - Önceki seneye göre %76-182,
 - 5 yıl öncesine göre %173-347 daha yüksek
- **Dizel yakıt fiyatları**
 - Önceki seneye göre %52,
 - 5 yıl öncesine göre %89 daha yüksek
- **Navlun fiyatları**
 - Önceki seneye göre %53 daha az,
 - 5 yıl öncesine göre %118 daha yüksek
- **Enflasyon**
 - 2008 ekonomik krizi seviyeleri yakalanmıştır

DEĞİŞEN DÜNYADA YENİ NORMALLEŐMENİN ULUSLARARASI TİCARETE YANSIMALARI

- Arz güvenliği riskleri
- Lojistik/nakliyenin önemi
- Gıda güvenliği endişesinin yarattığı refleksler/ gıda milliyetçiliği, yasaklar, korumacılık, sınırlandırmalar
- Serbest ticarete mola verilmesi
- Bölgesel ticaretin öne çıkması
- Tahıl diplomasisi
- Tarım Ürünlerinin güç dengesi olarak kullanılması
- Önemi artan ülkeler

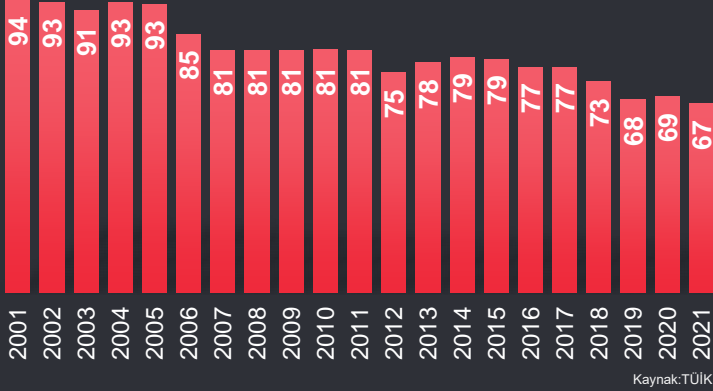

2

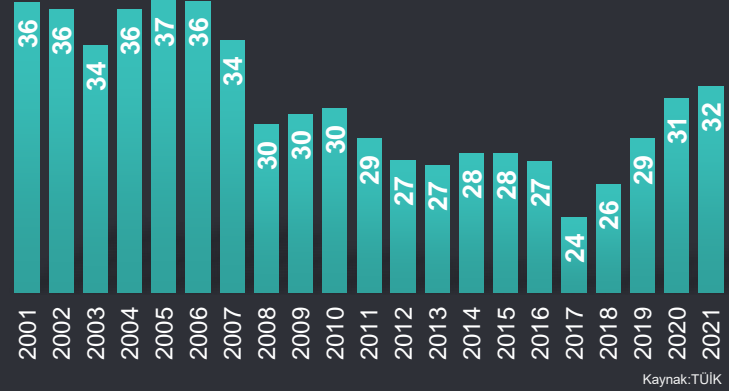
YURTIÇİ PİYASALAR

- I. HUBUBAT EKİLİŞLERİ
- II. HUBUBAT DENGESİ
- III. FİYATLAR
- IV. TÜRİB FİYAT ENDEKSİ
- V. DEĞİŞEN DİNAMİKLER
- VI. YANSIMALAR

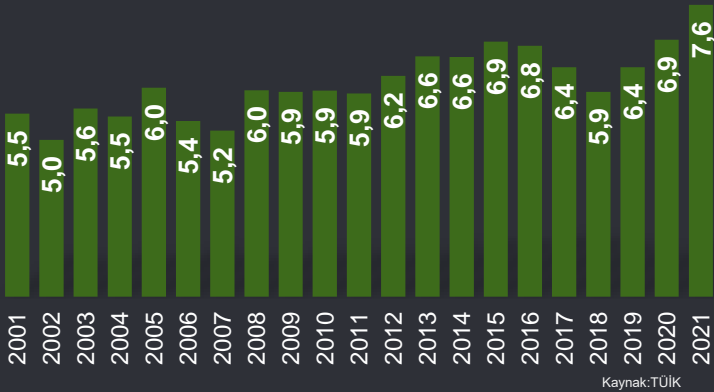
Buğday (milyon dekar)

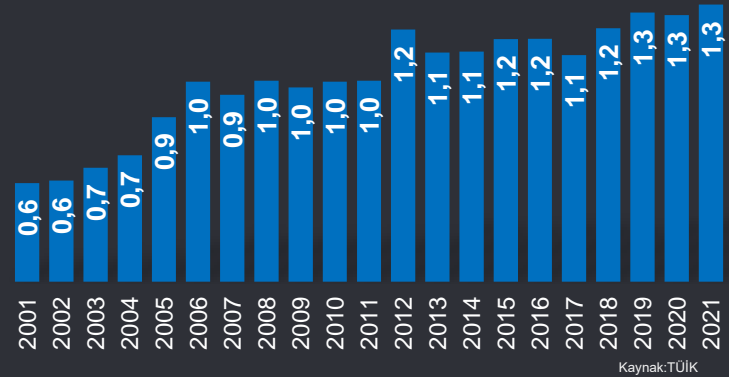
Arpa (milyon dekar)

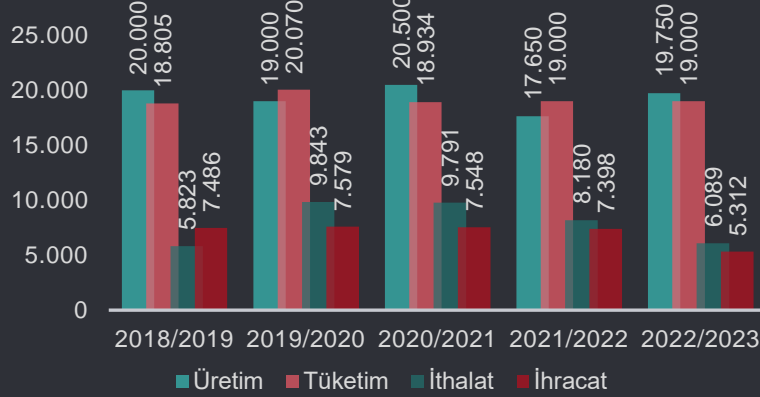
Mısır (milyon dekar)

Çeltik (milyon dekar)

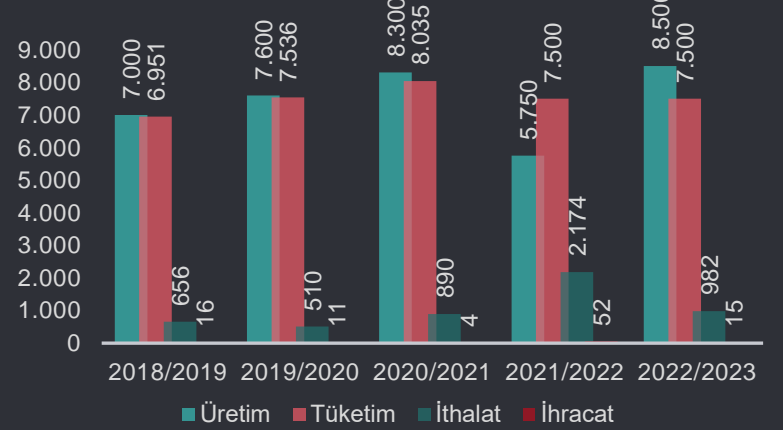

TÜRKİYE BUĞDAY DENGESİ (1000 ton)

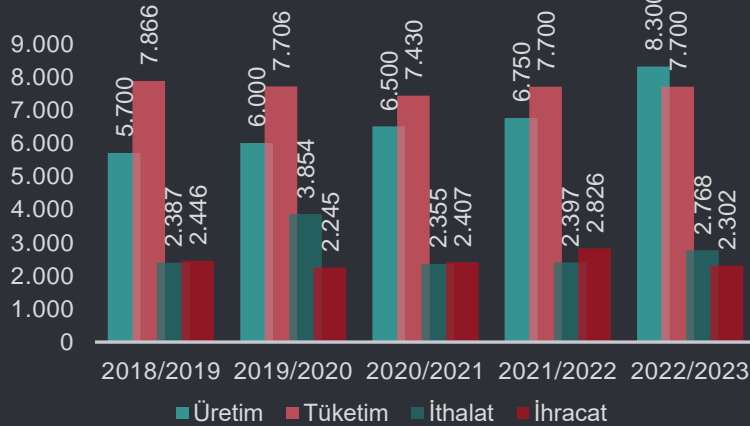
KAYNAK: TÜİK

TÜRKİYE ARPA DENGESİ (1000 ton)

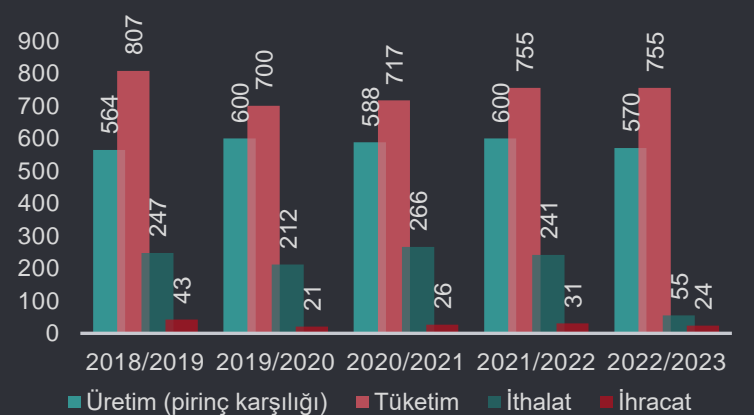
KAYNAK: TÜİK

TÜRKİYE MISIR DENGESİ (1000 ton)

KAYNAK: TÜİK

TÜRKİYE PİRİNÇ DENGESİ (1000 ton)

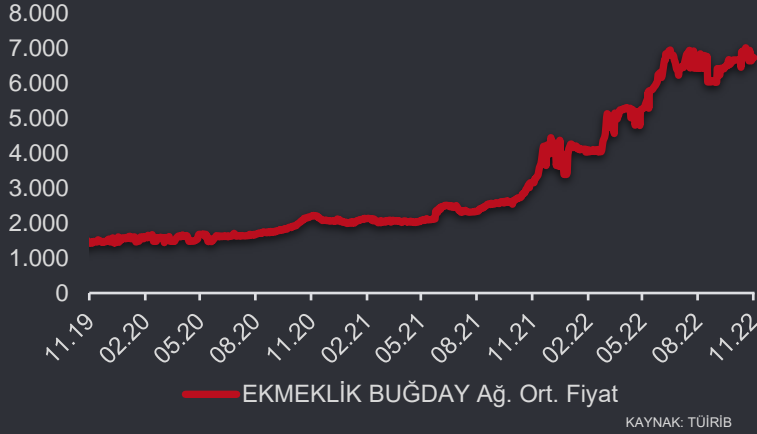

KAYNAK: TÜİK

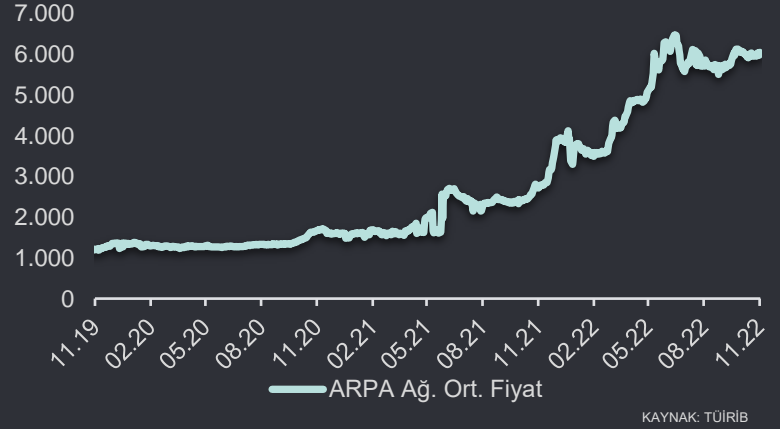
*2021 ve 2022 tüketim verileri son 5 yıl ortalamasıdır.

**Buğday ve mısır dış ticaret verilerine mamulleri dahildir. 2022 yılı dış ticaret verileri Eylül ayı itibarıyledir.

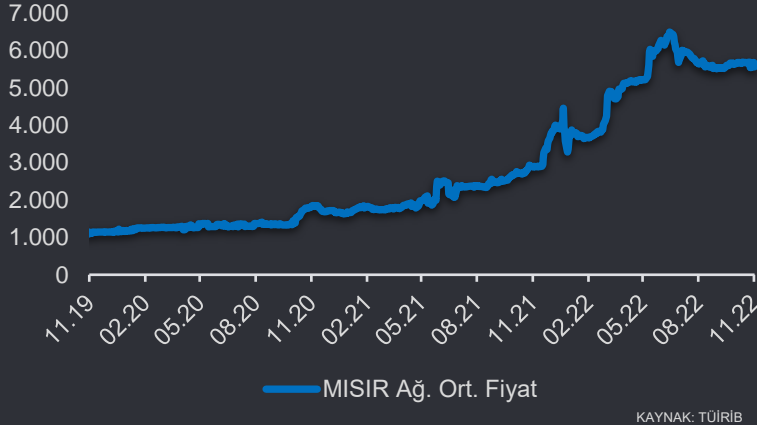
TÜRİB E.BUĞDAY FİYATLARI (TL/ton)

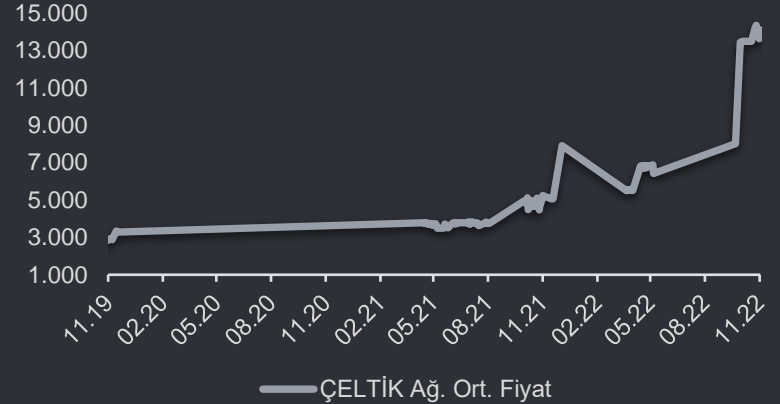
TÜRİB ARPA FİYATLARI (TL/ton)

TÜRİB MISIR FİYATLARI (TL/ton)

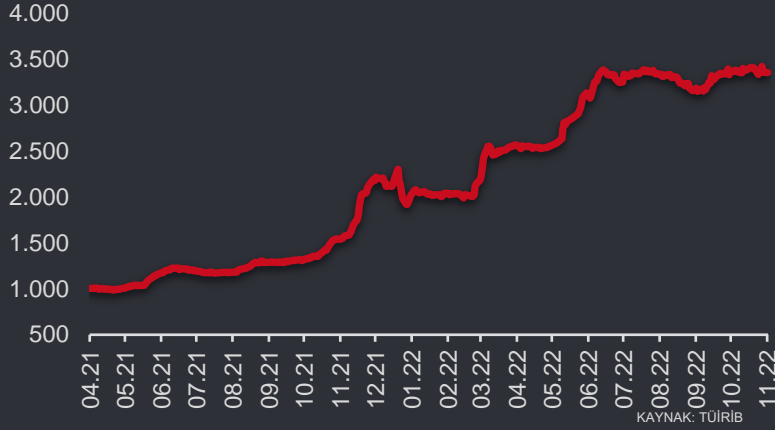

TÜRİB ÇELTİK FİYATLARI (TL/ton)

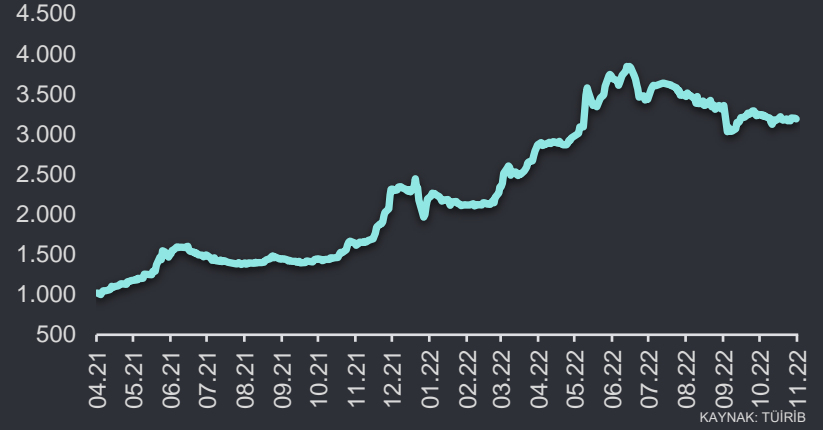

TÜRİB HUBUBAT FİYATLARI ENDEKSİ

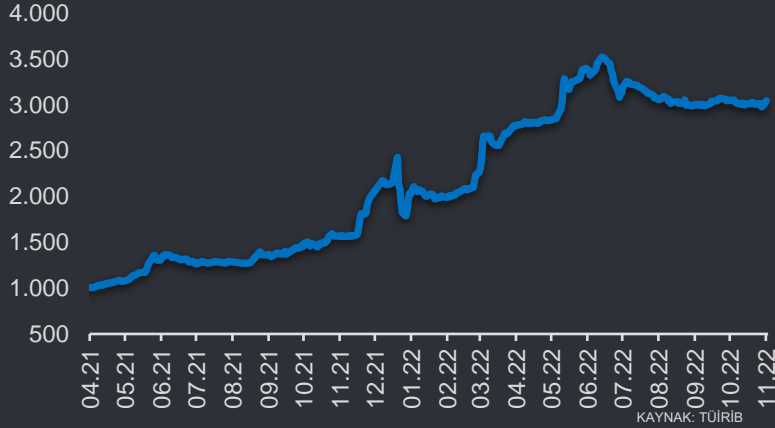
TÜRİB BUĞDAY FİYATLARI ENDEKSİ

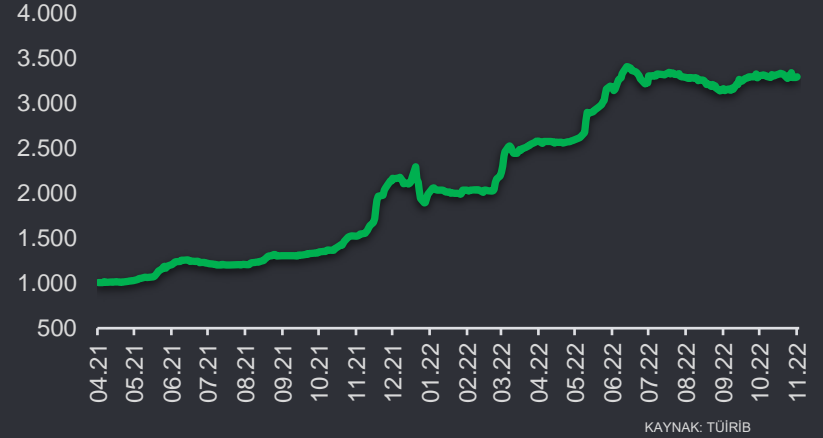
TÜRİB ARPA FİYATLARI ENDEKSİ

TÜRİB MISIR FİYATLARI ENDEKSİ

TÜRİB HUBUBAT FİYATLARI ENDEKSİ

DEĞİŞEN DİNAMİKLER

Kırsal boşalıyor, köyler terkediliyor.

- Kırsal nüfusun oranı son 50 senede %62'den %7 seviyesine gerilemiştir.

Tarım toprakları çok yıllık bitkilere dönüşüyor.

- Hububat ekiliş alanları daralırken meyve ve sera alanları genişlemektedir.

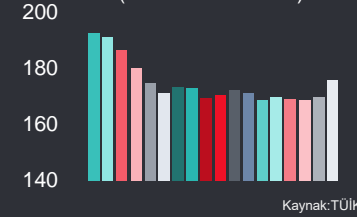
Hayvancılık kırsal odaklı aile işletmesinden ziyade organize bölge hayvancılığına dönüşüyor

- 2006-2017 döneminde 50 baş ve üstü ölçekli işletme sayısı 15 binden 38 bin seviyesine yükselmiştir.
- İşletmelerin %5'i hayvan varlığının %46'sını barındırmaktadır.

Üretim ile tüketim arası mesafeler uzuyor.

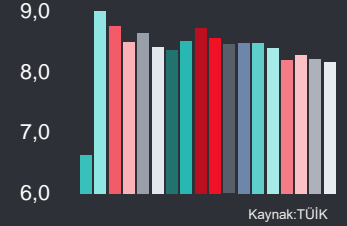
- Kente göç ile birlikte talep yoğunluğu üretimin yapıldığı kırsaldan uzaklaşmaktadır.

Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Ekiliş Alanları (Dekar- 2004-2021)

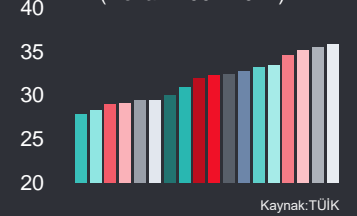
Kaynak:TÜİK

Sebzeler Ekiliş Alanları (Dekar- 2004-2021)

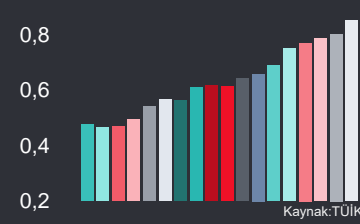
Kaynak:TÜİK

Meyveler İçecek Ve Baharat Bitkileri Ekiliş Alanları (Dekar- 2004-2021)

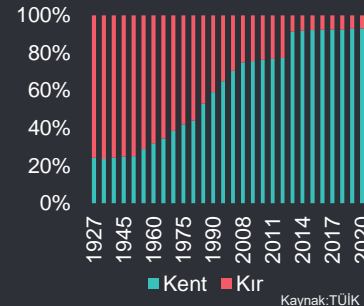
Kaynak:TÜİK

Örtüaltı Tarım Alanları (Dekar- 2004-2021)

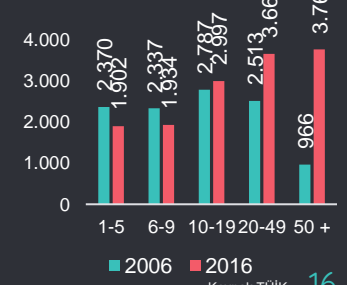
Kaynak:TÜİK

Kent/Kır Nüfusu

Kaynak:TÜİK

İşletme Ölçeğine Göre Hayvan Sayısı (bin baş)

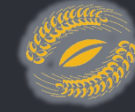

Kaynak:TÜİK

DEĞİŞEN DİNAMİKLERİN PİYASALARA YANSIMALARI

- Stratejik ürünlerde arz güvenliği endişesinin artışı, ithalat
- Yem ve Hayvancılık sektöründe yaşanan sıkıntılar
- Piyasaların devletleşmesi/kamu yükünün artışı
- Maliyet artışları/üretim riskleri
- Yeni arayışlar/ kent tarımı!
- İhracatta fırsatlar

İK TARIMÜSSÜ
ULUSLARARASI DANIŞMANLIK

TEŞEKKÜRLER